

HALET ÇAMBEL

Prof. Dr. Halet Çambel, askeri ataşe olan babasının görev yeri Berlin’de 27 Ağustos 1916’da dünyaya geldi. 1924 yılına kadar ailesiyle birlikte Avrupa’da yaşadı. Ortaokul ve lise öğrenimini Arnavutköy Amerikan Kız Koleji’nde tamamladı. Arkeolojiye olan ilgisi lise yıllarında, sanat tarihi öğretmenin İstanbul’un tarihi ve arkeolojik alanlarına düzenlediği gezilerle başladı. Kurt Bittel’in başkanı olduğu Boğazköy kazısı katıldığı ilk kazıdır. 1935 yılında biten lise öğreniminin ardından Sorbonne Üniversitesi’nde arkeoloji okurken Hititçe ve Eski İbranice’yi de öğrendi. 1936 yılında eskrim dalında olimpiyatlara katılarak ilk Türk kadın olimpiyatçı oldu. 1938 yılında lisans öğrenimini tamamlayıp yine Sorbonne’da doktora çalışmalarına başladı. Ancak II. Dünya Savaşı başlayınca Fransa’ya dönememedi. 1939’da Fransız Arkeoloji Enstitüsü’nün Afyon Yazılıkaya/Midas Şehri kazısına katıldı. Kazı başkanı Dr. Emilie Haspels ile İstanbul Arkeoloji Müzesi’nde çalışmayı sürdürdü. İstanbul Üniversitesi’nde görev yapan Prof. Dr. H.Th. Bossert’den asistanlık teklifi aldı ve 1940 yılında geçici olarak kabul ettiği bu görevden bir daha ayrılmadı. 1943 yılında doktora çalışması için Türk Tarih Kurumu adına Kırşehir Hashöyük’te kontrol kazısı gerçekleştirdi. Doktorasını 1944 yılında tamamladı. 1946 yılına, bilim çevrelerinde büyük yankı uyandıracak Karatepe’nin (Osmaniye) keşfine kadar, Prof. Dr. Bossert’le birlikte Anadolu’da birçok araştırma gezisine katıldı. 1946 yılında Karatepe’nin keşfinden hemen sonra başlayan kazılara katıldı. Karatepe çalışmalarına tam hızla devam ettiği 1948-49 yıllarında, Fransız Arkeoloji Enstitüsü ile Afyon Yazılıkaya/Midas şehri kazısını, 1952-54 yılları arasında K.Bittel ile birlikte İstanbul Fikirtepe kazısını yürüttü. 1952’den sonra Karatepe’deki restorasyon çalışmalarına başlayarak, Karatepe-Arslantaş Milli Parkı’nın Türkiye’nin ilk açık hava müzesi konumunda düzenlenmesini sağladı. 1960 yılında profesör olan Çambel, Ekim 1960 da ihtilal sonrası üniversitelerden atılan 147 öğretim üyesinden biriydi. 1962- 1963 yıllarında Almanya’da Saarbrücken Üniversitesi’nde konuk öğretim üyesi olarak çalıştı. İstanbul Üniversitesi’ndeki görevine geri dönünce Prehistorya Kürsüsü’nü kurdu. 1965-1966 yılları arasında, İller Bankası’nın desteğiyle Adana’daki arkeolojik değerlerin saptanmasını, belgelenmesini ve korunma altına alınmasını sağladı. 1966-1971 yılları arasında DPT ve İmar İskan Bakanlığı desteğiyle Adana, Hatay ve İçel’de öğrencilerden oluşan bir ekiple kapsamlı eski eser tarama çalışması yaptı. İstanbul-Chicago Üniversiteleri Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırma Karma Projesi çerçevesinde, Siirt, Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde geniş kapsamlı bir yüzey araştırmasının ardından 1964 yılında Urfa-Bozova’da Biris mezarlığı ve Söğüt Tarlası, 1968 ve 1970’de de Diyarbakır’da Girikihacıyan kazılarını

gerçekleştirdi. Halet ambel'in 1964'de başlayan bir başka önemli çalışması da Ergani-Çayönü kazısıdır. 1966 yılında, Keban Barajı'nın yapımıyla su altında kalacak alanın taranması için İstanbul ve Michigan niversitelerinin ortak bir ekip kurmasını yönlendirdi. Bu alışma daha sonra Halet ambel'in de yürütme kurulunda olduğu iki önemli projenin n çalışması niteliğindedir: 1967 yılında başlayan ODTÜ Keban Bölgesi Tarihi Eserleri Kurtarma ve Değerlendirme Projesi ve 1974 yılında başlayan Aşağı Fırat Projesi. 1976 yılında ağdaş arkeometri yöntemlerinin ülkemizde de uygulanmasını sağlamak amacıyla Tübitak'a bağlı bir arkeometri ünitesinin kurulmasında da katkısı büyüktür. 1975-76 yıllarında yapımı süren Aslantaş Baraj gl alanının taranması, su altında kalacak olan Kumkale ve 1981-84 yılları arasında Domuztepe kurtarma kazılarını gerçekleştirdi. Halet ambel, 1984 yılında emekli olduktan sonra, Karatepe'deki ve Ergani-Çayönü'ndeki çalışmalarına, Karatepe açık hava müzesi ve milli park geliştirme projelerine devam etti. Halet ambel'in çok sayıda yayını ve dlleri bulunmaktadır. Türkiye Bilimler Akademisinin (2011 de başlayan hkmet organlarınca ye tayini dönemi öncesinde) seçilmiş şeref yelerindendi. Birçok Uluslararası Akademi ve Meslek Kuruluşu'na da yeydi.

Halet ambel olağanüstü yaratıcı ve üretken bir araştırmacı, araştırma yöneticisi ve hoca olarak olduğu kadar insanlığı ile de Türk akademi dünyasında unutulmayacak bir iz bırakmıştır.